

Stockholms stad, Älvsjö stadsdelsnämnd

Tillsyn enligt tobakslagen (1993:581) och alkohollagen (2010:1622) i Älvsjö stadsdelsnämnd, Stockholms stad, 20 maj 2016

Beslut

Länsstyrelsen bedömer att Älvsjö stadsdelsnämnd följer lagstiftningen i de delar som har granskats.

Det finns ett förbättringsområde enligt nedan:

- Stadsdelen bör tillse att det finns rutiner för att skicka in tillsynsplanen för folköl till länsstyrelsen.

Länsstyrelsen avslutar härmed ärendet.

Bakgrund till tillsynen

Med stöd av 9 kap. 1 § alkohollagen och 19 a § tobakslagen har länsstyrelsen utifrån tillsynsplan för år 2016 genomfört tillsyn i Älvsjö stadsdelsnämnd.

Länsstyrelsens handläggning

Tillsynsbesök har genomförts vid ett tillfälle, 20 maj 2016. Tillsynsbesöket genomfördes av Moa Karlsson och Suzanne Bengtsson från Länsstyrelsen. Vid besöket träffade vi stadsdelsnämndens ordförande Majvi Andersson, avdelningschef Elisabet Tullgren och tillsynshandläggare Kerstin Lövgren, samt vaktmästare Bo Norrman.

Innan besöket skickade Länsstyrelsen ut frågeformulär som besvarades av tillsynshandläggaren. Vid besöket i Älvsjö fördes diskussioner med handläggaren utifrån de svar som lämnats i enkäten. Därefter genomgicks ett antal akter i OL2 och tillsynsrapporter som upprättats vid tillsyn av detaljhandel med folköl och tobak. Tillsynen avslutades med ett samtal kring Länsstyrelsens iakttagelser tillsammans med ovan angivna personer.

Datum
2016-06-16

Beteckning
705-14056-2016

Redovisning av tillsynen

Organisation

På socialförvaltningens utvecklingsavdelning finns en samordnare för folköls- och tobakstillsynen. Samordnaren kallar till möten och utbildningar och fungerar som en stödfunktion för stadsdelarna. Anmälan från näringsidkarna av folköls- och tobaksförsäljning görs centralt. Efter att anmälan inkommit läggs den in i dataprogrammet OL2. Stadsdelen får reda på om det tillkommit någon ny butik eller butiken bytt ägare genom att samordnaren skickar ett e-postmeddelande när en ny butik lagts till i OL2. Näringsidkaren får ett registreringsbevis skickat till sig tillsammans med ett exempel på ett egenkontrollprogram, om inget eget egenkontrollprogram bifogats anmälan.

Riktlinjer och avgifter för folköls- och tobakstillsynen skrivs centralt och skickas ut till stadsdelarna på remiss och beslutas först i socialnämnden och sedan i kommunfullmäktige. Ansvar för folköls- och tobakstillsynen är delat mellan central förvaltning och stadsdelarna.

Stadsdelsnämnden i Älvsjö ansvarar för tillsyn av detaljhandel med och servering av folköl och tobak, samt svarar på socialförvaltningens remisser gällande tillståndsgivning av serveringstillstånd. Ansvar för tillsyn av rökfria miljöer ligger hos miljönämnden i Stockholms stad.

Tillsynsplan och övergripande styrdokument

Stockholms stads riktlinjer som gällde vid tillsynsbesöket är beslutade i socialnämnden och av kommunstyrelsen i Stockholms stad år 2013.

På våren redovisas föregående års tillsyn för nämnden tillsammans med att den nya tillsynsplanen antas. Enligt stadsdelens tillsynsplan för 2016 ska samtliga försäljningsställen få minst ett tillsynsbesök. På de försäljningsställen där det tidigare förekommit brister samt de ställen som ligger i nära anslutning till skolor eller ungdomsverksamheter genomförs ytterligare tillsynsbesök. Kontrollköp ska genomföras under 2016. Tillsynsplanen har inte skickats in till Länsstyrelsen, vilket är lagkrav enligt alkohollagen. Stadsdelen har uppfattat att socialförvaltningen skickar in stadsdelarnas tillsynsplaner, vilket inte har skett.

I delegationsordningen för stadsdelsnämnden framgår att handläggare har delegation att fatta beslut om att inleda och avsluta åtgärdsärende. Stadsdelsdirektören har delegation att fatta beslut om förelägganden och förbud vid överträdelse av bestämmelser i tobakslagen, att omhänderta en tobaksvara samt att meddela varning vid överträdelse av bestämmelser i alkohollagen. Att meddela försäljningsförbud enligt alkohollagen och att meddela föreläggande eller förbud med vite ligger på stadsdelsnämnden.

Handläggarens arbetssituation och samverkan

Handläggaren arbetar ca 15 procent av en heltidstjänst med tillsyn av detaljhandel med tobak och folköl. Övrig tid arbetar hon som samhällsvägledare.

Datum
2016-06-16

Beteckning
705-14056-2016

Det finns skriftliga rutiner för hur handläggarna ska hantera hot och våld. Tillsynsansvarige har inte utsatts för något hot eller våld eller försök till otillbörlig påverkan i samband med alkohol- eller tobakstillsyn.

Granskade handlingar

Varje detaljhandelsställe har en egen digital akt i OL2. Inga administrativa sanktioner är fattade sedan Länsstyrelsens senaste tillsynsbesök i februari 2014.

Tillsyn – detaljhandel med folköl och tobak

Vid tillsynsbesöket fanns det 7 stycken anmälda detaljhandelsställen för folköl och 14 stycken för tobak. Det finns inget serveringsställe för tobaksrök (vattenpipa) eller för folköl anmält i stadsdelen.

Samtliga försäljningsställen har fått tillsynsbesök under 2015. Under tillsynsbesöken förs samtal kring egenkontrollprogrammet med handlarna. Tillsynshandläggaren har även kontrollerat förekomsten av åldersdekaler samt gått igenom tillsynsprotokollet. Tillsynsprotokollen innehåller frågor till kassapersonal om tobaksförsäljning, frågor till butiksansvarig om rutiner och egenkontrollprogram, kontrollpunkter kring livsmedelssortiment (vid folkölsförsäljning), 18-årsdekaler och marknadsföring. Tillsynsprotokollet för tobak har ingen fråga kring märkning av tobak men handläggaren tar upp det ändå, samt kontrollerar tobaken bakom disk och på lagret. Handläggaren har valt att ha olika fokus, under 2015 var det märkning och i år är det lysande marknadsföringsskyltar och placeringen av snus.

Under 2015 genomfördes kontrollköp hos samtliga butiker, 50 % av butikerna sålde tobak, ingen sålde folköl. Andra gången kontrollköp genomfördes sålde ingen butik utan att be om leg. Tobakspärmen som tagits fram av Stockholms stad lämnades till samtliga butiker under föregående år.

Tillsynen genomförs av tillsynshandläggaren tillsammans med vaktmästaren. När de går på tillsyn används inget larm, de har inte upplevt behov av det. När tillsynshandläggaren får information om ett en butik anmält försäljning av folköl eller tobak går de till butiken, ibland samma dag men alltid inom en vecka. Vid det besöket går de igenom Folkhälsomyndighetens mall för egenkontrollprogram med handlaren i utbildningssyfte och för att kontrollera att handlaren förstått tobakslagens bestämmelser.

Återkoppling sker till butiken om handlaren bett om det, den sker då genom att en kopia på tillsynsprotokollet och ett brev skickas via post. Tillsynsbesöken dokumenteras i dataprogrammet OL2. Tillsynsprotokollet scannas in och sparas i OL2, originalet sparas i en pärm sorterat på butik.

Länsstyrelsens bedömning

Egenkontrollprogram

En diskussion kring egenkontrollprogram kommer Länsstyrelsen att lyfta med socialförvaltningen i Stockholms stad.

Datum
2016-06-16

Beteckning
705-14056-2016

Tillsynsplan och övergripande styrdokument

Enligt 9 kap. 2 § alkohollagen ska kommunen upprätta en tillsynsplan som ska ges in till Länsstyrelsen. På grund av oklarheter i stadens riktlinjer var det otydligt för stadsdelen vilken instans som ska skicka in tillsynsplanen. Stadsdelen behöver utarbeta rutiner för att tillse att tillsynsplanen skickas till Länsstyrelsen.

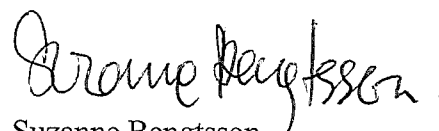

Kristin Marklund

Enhetschef

Moa Karlsson
Tillsynshandläggare

Suzanne Bengtsson
Tillsynshandläggare

Kopia till:

Folkhälsomyndigheten

Älvsjö Stadsdelsförvaltning